

Hobit

U jednoj rupi u zemlji živeo je hobit. Ne u gadnoj, prljavoj, vlažnoj rupi, ispunjenom ostacima crva i zadahom vlage, niti, pak, u suvoj, ogoleloj, peščanoj rupi, u kojoj nema na šta da se sedne i u kojoj nema ništa za jelo: ovo je bila hobitska rupa, a to znači - udobnost.

Na njoj behu okrugla vrata nalik brodskom prozoru, obojena zeleno, sa sjajnom žutom mesinganom ručkom tačno u sredini. Vrata su se otvarala prema ovalnom holu sličnom tunelu: veoma udoban tunel bez dima, zidova obloženih drvetom, sa podom od pločica, koje je zastirao tepih, sa politiranim stolicama i sa mnogo, mnogo vešalica za kape i kapute - hobit je voleo da mu se dođe u posetu. Tunel se protezao i protezao uvlačeći se u skoro, ali ne baš sasvim, pravoj liniji pod brdo - Brdo, kako su ga zvali svi unaokolo, a mnoga okolna vratašca vodila su iz tunela., prvo na jednu stranu, a potom na drugu. Za hobita nije bilo trčanja uza stepenice: spavaće sobe, kupatila, podrumi, ostava (mnoštvo ostava), ormari (on je imao čitavu sobu posvećenu odelima), kuhinje trpezarije, sve to beše na istom spratu, ustvari u istom hodniku. Sve najbolje sobe bile su nalevo od ulaza jer su jedino one imale prozore, duboko uvučene okrugle prozore sa kojih se video vrt, a iza njega livade, prema reci.

Ovaj je hobit bio jedan veoma dobrostojeći hobit, a prezime mu je bilo Bagins. Baginsi su živeli u okolini Brda duže no što nas pamćenje služi, i ljudi su ih smatrali uglednim, ne samo zato što su većina njih bili bogati već i zato što se nikada nisu upuštali u pustolovine, niti činili bilo šta neočekivano: mogli ste unapred znati šta će Bagins odgovoriti na bilo koje pitanje ne zamarajući se da mu ga postavite. Ovo je priča o tome kako je Bagins doživeo pustolovinu, i našao se u situaciji da čini i govori stvari potpuno potpuno neočekivane. Možda je izgubio poštovanje suseda, ali je dobio - uostalom, videćete da li je išta dobio na kraju.

Majka ovog našeg hobita - ali šta je to hobit? Pretpostavljam da je hobite potrebno opisati u naše vreme, pošto su postali, retki i stidljivo izbegavaju Velike

Ljude, kako nas zovu. Oni su (ili su bili) mali ljudi, otprilike pola naše visine, a manji od bradatih patuljaka. Hobiti nemaju brade. U vezi s njima skoro da i nema čarolije, sem one obične, svakodnevne, koja im pomaže da nestanu tiho i brzo kad veliko glupo čeljade kao vi ili ja nespretno bane odnekud, stvarajući slonovsku buku, koju oni čuju sa kilometra udaljenosti. Skloni su gojenju, posebno u predelu stomaka, oblače se u jarke boje (posebno zelenu i žutu); ne nose cipele, jer na njihovim stopalima rastu prirodni kožni đonovi i gusta topla smeđa dlaka nalik onoj na njihovim glavama (koja je kovrdžava); imaju duge mudre smeđe prste, dobroćudna lica, i smeju se dubokim prijatnim smehom (posebno posle ručka, koji uzimaju dva puta dnevno kad god im se pruži prilika). Ovo vam je dovoljno za početak. Kao što rekoh, majka ovog našeg hobita - zvanog Bilbo Bagins - bila je poznata Beladona Tuk, jedna od tri izvanredne kćeri Starog Tuka, načelnika hobita koji su živeli sa druge strane Vode, male reke koja protiče podno Brda. Često se govorilo (u drugim porodicama) da je mora biti davno negde jedan od Tukovih predaka uzeo vilu za ženu. To je, naravno, apsurdno, ali je činjenica da bese nečeg ne sasvim hobitskog u njih, i s vremena na vreme članovi Tukove porodice odlazili bi da se upuste u pustolovine. Diskretno bi nestali, a porodica bi to zataškala; no ostaje činjenica da Tukovi nisu uživali ugled kao Baginsovi, mada su van svake sumnje bili bogatiji.

Zvezde su se upravo pomaljale iza njega na bledom nebu ispresecanom crnim prugama kada je hobit kliznuo kroz začarana vrata i šmugnuo u Planinu. Bilo je mnogo lakše nego što je očekivao. Nije to bilo kao ući k baucima, ili u grube špilje šumskih vilovnjaka. Ovaj hodnik su načinili patuljci, na vrhuncu svog bogatstva i znanja: prav kao lenjir, glatkog poda i uglačanih strana, spuštao se blago pod stalno istim nagibom pravo - ka nekakvom dalekom kraju u tami.

Nakon izvesnog vremena Balin požele Bilbu »Srećno!« i stade na mestu sa kojeg je još mogao nazreti nejasan obris vrata i, igrom jeke u tunelu, čuti šumor šaputavih glasova ostalih koji su bili pred samim ulazom. Tad hobit navuče prsten, i upozoren jekom da obrati više nego hobitsku pažnju da ne pravi buku, odmicao je bešumno na dole, dole, dole u tamu. Drhtao je od straha, ali njegovo malo lice bilo je staloženo i strogo. On je već bio sasvim drugačiji hobit od onoga koji je, davno jednom, bez maramice istrčao iz Baginsove ulice. Već ćelu večnost nije imao maramicu. Razdrma malo mač u koricama, pritegnu pojas, i produži.

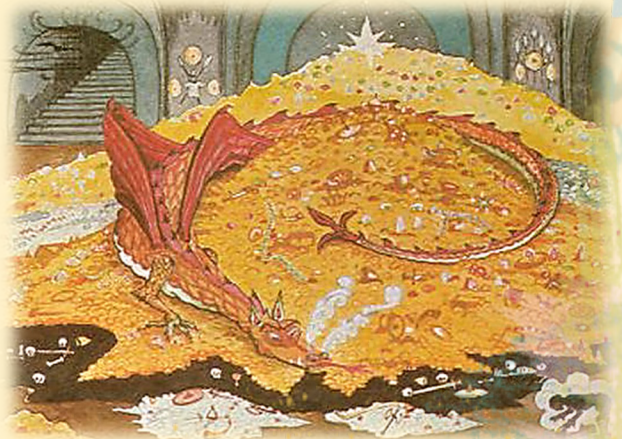
»Sad si stvarno konačno uleteo do guše, Bilbo Baginse«, reče on sam sebi. »Dozvolio si sebi da zagaziš duboko one noći kad je bila zabava, a sad ti ostaje da se vadiš i plaćaš za to! Blago meni, kakva sam budala bio i ostao!« reče najmanje Tukovski deo u njemu. »Ja savršeno nemam nikakve potrebe za blagom koje zmajevi čuvaju, i cela hrpa bi mogla da ostane ovde zauvek, kad bih se samo mogao probuditi i ustanoviti da je ovaj grozni tunel moje vlastito predsoblje kod kuće!«

Naravno, nije se probudio, nego nastavio sve dalje i dalje, dok ne iščeznu i poslednji znak vrata iza njega. Bio je sasvim sam. Učini mu se da je postalo toplije. »Da li je to nešto zažareno što mi se čini da vidim pravo dole?« zapita se.

Bilo je. Dok se približavao, ono je postajalo sve veće i veće, dok više o tome nije bilo sumnje. Bilo je to crveno svetlo koje je neprestano bivalo sve crvenije i crvenije. Uz to sada je nesumnjivo u hodniku bilo toplo. Pramenovi pare vili su se oko njega i on počeo da se znoji. Neki zvuk, takođe, počeo da mu bubnja u ušima, neka vrsta ključanja, kao šum velikog lonca za vodu koji podrhtava na vatri, pomešan sa rogoborom nalik na predenje gigantskog mačka. Ovo preraste u jasno izgrgljavanje neke ogromne životinje koja hrče u snu tamo dole, u crvenom žarenju ispred njega.

Tu se Bilbo zaustavi. Produžiti odatle bila je najhrabrija stvar koju je on ikad učinio. Strahovite stvari koje su se docnije odigrale bile su ništavne u poređenju sa ovim. On je vodio istinsku bitku, sasvim sam u tunelu, pre nego što je uopšte video ogromnu opasnost koja ga je vrebala. U svakom slučaju, nakon kratkog zastoja, on stvarno produži: i možete ga zamisliti kako stiže do kraja hodnika, do otvora skoro posve iste veličine i oblika kao ona vrata gore. Kroz taj otvor viri mala hobitova glava. Pred njim leži veliki najdublji podrum ili tamnička jama starih patuljaka u samom korenu Planine. Tu vlada prilična pomrčina tako da se njena prostranost može samo nejasno naslutiti, a iz blizine se, sa kamenog poda, diže strašno žarenje. Žarenje Šmauga!

Eto, tu leži ogroman zlatnocrven zmaj, u dubokom snu; hrndanje je dopiralo iz njegovih čeljusti i nozdrva, zajedno sa povesmima dima, ali vatre mu behu male u snu. Pod njim, ispod svih njegovih udova i ogromnog savijenog repa, i oko njega na sve strane, razasute preko nevidljivih podova, leže nebrojene hrpe dragocenosti, zlata

obrađenog i neobrađenog, dragog kamenja i adidara, i srebra obojenog crveno u rumenilu svetla.

Šmaug je ležao, krila savijenih kao neizmerno velik šišmiš, nagnut delimično na jednu stranu, tako da je hobit mogao videti njegove donje delove i dugački mu beličasti stomak načičkan draguljima i komadićima zlata što su se nahvatali tu za duga ležanja na njegovu skupom ležaju. Iza njega, obešene na najbližim zidovima, nazirale su se pancirske košulje, šlemovi i bradve, mačevi i koplja; a nadohvat ruke stajahu poređani veliki ćupovi i sudovi prepuni blaga koje se nije moglo ni zamisliti.

Kazati samo da je Bilbo ostao bez daha - znači ne kazati ništa. Ne postoje više reci da se izrazi njegova zapanjenost, pošto su ljudi promenili jezik koji su bili naučili od vilovnjaka u vreme kad je sav svet bio prekrasan. Bilbo je i ranije čuo da se priča i peva o zmajevskim riznicama, ali sjaj, magija, i surova lepota ovakvog blaga nikad ga još ne behu skolile. Srce mu bese ispunjeno i prožeto opčinjenošću i žudnjom patuljaka; i on je gotovo zaboravljajući zastrašujućeg čuvara, zurio u zlato neprocenjivo i nebrojeno. Činilo se da je celu večnost proveo piljeći tako pre nego što se, privučen skoro protiv svoje volje, iskrao iz senke ulaza i primakao ivici najbliže gomile blaga. Nad njim je ležao zaspali zmaj, čak i u snu nalik jezivoj hrpi pretnji. On dohvati veliki pehar sa dve drške, težak koliko je mogao poneti, i baci uplašen pogled uvis. Šmaug mrdnu krilom, otvori kandžu, tutanj njegova hrkanja promeni ton.

Tad Bilbo zbrisa. Ali zmaj se ne beše probudio - još ne - samo se preneo u druge snove pune pohlepe i nasilja, ležeći tu u svojoj dvorani, dok je mali hobit s mukom grabio natrag duž dugačkog hodnika. Srce mu je lupalo i grozničava drhtavica tresla mu je noge, gore nego prilikom silaska, pa ipak je čvrsto stezao pehar, i jedina misao bila mu je: »Učinio sam to! Zapamtiće me oni. Više nalik bakalinu nego obijaču' zaista! No, dobro, nećemo više čuti takve stvari.« I nije. Balin je bio presrećan što ponovo vidi hobita, i isto toliko ushićen koliko iznenađen. On podiže Bilba i iznese ga napolje. Bila je ponoć i oblaci su natkrili zvezde, ali Bilbo je ležao zatvorenih očiju, daščući i uživajući u ponovnom udisanju svežeg vazduha, i jedva opažajući uzbuđenje patuljaka, i kako ga hvale i tapšu po leđima stavljajući sebe i sve.svoje porodice generacijama unapred njemu na uslugu.

DŽON R. R. TOLKIN

S engleskog preveli Meri i Milan Milišić

Marija Svetić